

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Λίγο πριν τις διακοπές των Χριστουγέννων το ΣΤ΄₂ του 9^{ου} Δημοτικού Σχολείου Βύρωνα, με την καθοδήγηση του δασκάλου μας κ. Αριστοτέλη Σιούτη, ξεκίνησε μια σπουδαία εργασία για τα μαγαζάκια των προσφυγικών πολυκατοικιών. Στην περιοχή μας, στον Καρέα, υπάρχει μια προσφυγική γειτονιά, η οποία φιλοξένησε Έλληνες πρόσφυγες που ήρθαν από τη Ρουμανία, την τότε Σοβιετική Ένωση καθώς και Αρμένιους. Αυτοί οι πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν σε 25 πολυκατοικίες που χτίστηκαν στον Καρέα από το 1957 ως το 1968. Με τα μαγαζάκια αυτών των πολυκατοικιών ασχοληθήκαμε εμείς.

Δουλέψαμε και οι 21 μαθητές σε ζευγάρια, ελάχιστοι εργάστηκαν μόνοι τους. Αρχικά με τον δάσκαλό μας μιλήσαμε γι' αυτούς τους ανθρώπους που ήρθαν και πώς κατέληξαν στο Καρέα, με λίγα λόγια ποια ήταν η ιστορία τους. Είδαμε και μερικά από τα video που έχει δημιουργήσει η ΟΠΙΚΑΡ (Ομάδα Προφορικής Ιστορίας Καρέα). Κάποια στιγμή επισκεφθήκαμε τις προσφυγικές πολυκατοικίες και συναντήσαμε έξι από τους πρώτους κατοίκους που έζησαν σ' αυτή την περιοχή του Καρέα. Ήταν η κ. Ελένη Ελληνικού, ο κ. Λάζαρος Θεοδωρίδης, ο κ. Πάνος Φωτόπουλος, η κ. Έλλη Ιωαννίδη, ο κ. Ηλίας Τσελεκίδης και ο κ. Αντρέας Γεωργίου. Οι άνθρωποι αυτοί μας ξενάγησαν σε όλα τα μαγαζάκια των προσφυγικών και μας αφηγήθηκαν εμπειρίες της παιδικής τους ηλικίας. Επίσης πήραμε συνέντευξη από την κυρία Θειάδου Σοφία, η οποία προσφέρθηκε να έρθει στο σχολείο μας για να απαντήσει στις ερωτήσεις που είχαμε προετοιμάσει από πριν. Όλο αυτό το προφορικό υλικό, το οποίο είχαμε καταγράψει με μαγνητόφωνο και βιντεοκάμερα, το απομαγνητοφωνήσαμε και ελέγξαμε τις πληροφορίες μας ρωτώντας και άλλους κατοίκους της περιοχής. Τέλος γράψαμε μια μικρή περιγραφή για κάθε ένα μαγαζάκι που υπήρχε σε αυτόν τον οικισμό αναφέροντας και τις εμπειρίες των κατοίκων μέσα από τις προφορικές μαρτυρίες που είχαμε συγκεντρώσει.

Νιώσαμε συγκίνηση γιατί ακούσαμε απευθείας την ιστορία από τους ίδιους τους ανθρώπους που την έζησαν και αυτό είναι ανεκτίμητο!!!

Οι μαθητές της ΣΤ΄₂ τάξης του 9^{ου} Δημοτικού Σχολείου Βύρωνα

*Βασίλης Αδαμόπουλος, Δανάη Ατσάλη, Δέσποινα Γεώργα, Τάνια Γογωνά,
Άννα Καρακώστα, Ντορίνα Καραμπέλα, Ζωή Καρανίκα, Άγγελος Κοραλής,
Νίκη Κυνηγοπούλου, Επαμεινώντας Κωνσταντόπουλος, Δέσποινα Λιλικάκη,
Κωνσταντίνος Μαυρομάτης, Μαρία – Ειρήνη Νικολάου, Ορέστης Πάλμος,
Αλέξης Παναγούλιας, Ελένη Πούλιου, Νεφέλη Τσίρμπα, Σπύρος Φαμπιάνος,
Λυδία Φόνια, Σταμάτης Χουλιάρας, Νίκος Χριστόπουλος*

Δεκέμβριος 2016: Στο χώρο των προσφυγικών πολυκατοικιών.

Λίγα λόγια για την εξέλιξη του Καρέα

Ο Καρέας ήταν ένας μικρός συνοικισμός, ο οποίος το 1940 δεν ξεπερνούσε τους 50 κατοίκους. Η δημιουργία του ξεκίνησε το 1932, όταν ο Οικοδομικός Συνεταιρισμός Δημοσίων Υπαλλήλων και Αξιωματικών «Θερινή Διαμονή» αγόρασε το μεγαλύτερο τμήμα του Καρέα (422 στρέμματα) από τον Οργανισμό Διαχείρισης Εκκλησιαστικής Περιουσίας (ΟΔΕΠ). Ο Συνεταιρισμός μοίρασε την έκταση στα μέλη του για να χτίσουν εξοχικές κατοικίες. Το 1938 αναγνωρίστηκε ο συνοικισμός του Καρέα και εντάχθηκε στο σχέδιο της πόλης.

*Καρέας 1953: 1. Λεωφ. Καρέα, 2. Οδός Αντωνιάδη, 3. Πλατεία Νικολαΐδη
(η οδός 28^{ης} Οκτωβρίου ήταν ρέμα), 4. Οδός Ελλήνων Πατριωτών*

Το 1958 ξεκίνησε η εγκατάσταση Ελλήνων προσφύγων από τη Ρουμανία και την τότε Σοβιετική Ένωση καθώς και Αρμενίων οι οποίοι είχαν εκδιωχθεί από τη Μικρά Ασία μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Οι κάτοικοι, που εγκαταστάθηκαν στον Καρέα από τη Σοβιετική Ένωση, ήταν στην συντριπτική τους πλειοψηφία Πόντιοι. Οι Έλληνες πρόσφυγες αντιμετωπίστηκαν από τους ντόπιους ως ξένοι. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει κι ένα ποντιακό τραγούδι: «*Σα ξένα είμαι Έλληνας και σην Ελλάδα ξένος*». Εγκαταστάθηκαν σε 25 πολυκατοικίες σε μια περιοχή που αντιμετώπιζε πολλά προβλήματα. Οι δρόμοι εσωτερικά του οικισμού, ήταν ελάχιστοι χωματόδρομοι, δεν υπήρχε ηλεκτρικό, νερό ή συγκοινωνία, και καμία άλλη οικιστική εξυπηρέτηση. Οι κάτοικοι προμηθεύονταν νερό από το πηγάδι ή την τρόμπα, που βρισκόταν στη θέση περίπου της σημερινής Πηγής, ενώ οι μόνοι δρόμοι επικοινωνίας με τις υπόλοιπες κατοικημένες

περιοχές, ήταν μονοπάτια – χωματόδρομοι και ρέματα προς το Βύρωνα και την Ηλιούπολη. Το πρώτο λεωφορείο ανέβηκε στον οικισμό από το Βύρωνα τον Ιούνιο του 1953, από το χωματόδρομο, εκτελώντας δύο δρομολόγια την ημέρα. Σχετικά με τις συνθήκες ζωής στον Καρέα ο Χρήστος Αντωνιάδης, πρώτος δάσκαλος του Καρέα, αναφέρει:

«Στην αρχή της εγκατάστασής μας εδώ το 1958 για λίγο μαϊντανό κατεβαίναμε ποδαρόδρομο στην Ανάληψη και επιστρέφαμε πάλι ποδαρόδρομο. Ούτε σχολείο, ούτε εκκλησία, είναι σαν να ζεις μακριά από το Θεό! Τα σπίτια ήταν σκόρπια σε όλη την έκταση του Καρέα κι αν έμπαινα σε κόππο να τα μετρήσω δεν θα τα έβρισκα περισσότερα από σαράντα. Ήταν όλα ισόγεια και πολύ λίγα διώροφα με αυλή και κάποια υποτυπώδη πρασινάδα, γιατί έλειπε το νερό.»

1965: Το συγκρότημα των 17 προσφυγικών πολυκατοικιών στη Λεωφόρο Καρέα.

Με την εγκατάσταση των προσφύγων στον Καρέα, ήρθε το ηλεκτρικό ρεύμα, το τηλέφωνο και το νερό, λειτούργησε Δημοτικό Σχολείο, πύκνωσαν τα δρομολόγια της αστικής συγκοινωνίας και ασφαλτοστρώθηκαν οι δρόμοι.

Τη δεκαετία του 1980 άρχισε η μεγάλη ανοικοδόμηση. Χτίστηκαν πολυώροφες πολυκατοικίες για να στεγάσουν Έλληνες από διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Σύμφωνα με τις τελευταίες μετρήσεις του 2014 ο πληθυσμός του Καρέα ξεπερνά τις 12.000. Ο Καρέας σήμερα, αν και έχει μετατραπεί σε μια σύγχρονη τσιμεντούπολη, εξακολουθεί να παραμένει ένας προνομιούχος οικισμός. Όχι μόνο γιατί γειτνιάζει με τον Υμηττό και προσφέρει μια πανοραμική θέα, αλλά κυρίως για τις μνήμες που κουβαλά. Ένα μέρος απ' αυτές καταγράφουμε σ' αυτή την εργασία.

Οι προσφυγικές πολυκατοικίες και τα μαγαζάκια τους

Η ανέγερση των 25 προσφυγικών πολυκατοικιών ολοκληρώθηκε τη δεκαετία του 1960 και έγινε από το Υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας με χρήματα της Έπαυσης Αρμοσθείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, του Παγκόσμιου Συμβουλίου Εκκλησιών και του ιδρύματος του Αρμένιου Καλούστ Γκιουλμπενκιάν. Οι πρώτες 17 πολυκατοικίες βρίσκονται βόρεια της λεωφόρου Καρέα, ενώ οι υπόλοιπες 8 χτίστηκαν στο ανατολικό τμήμα του Καρέα (στις οδούς 28^{ης} Οκτωβρίου και Αναπήρων Πολέμου) και στέγασαν πάνω από 700 οικογένειες προσφύγων.

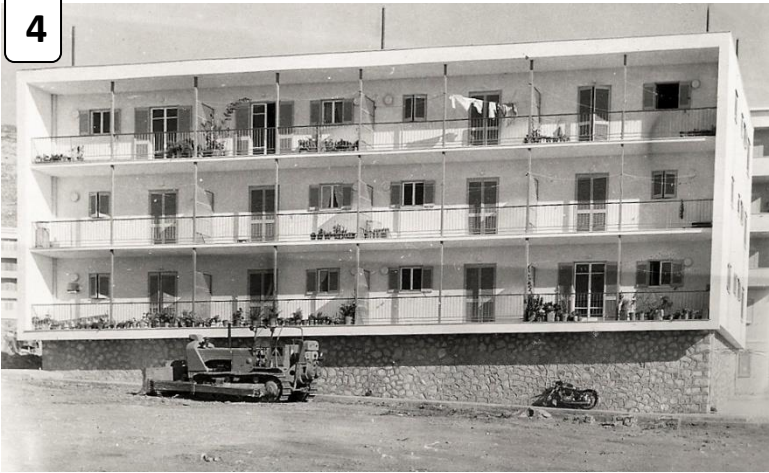

*Καρέας 1969:
Διακρίνονται τα τρία
συγκροτήματα των
προσφυγικών
πολυκατοικιών.*

Οι προσφυγικές πολυκατοικίες δεν διαθέτουν κεντρική θέρμανση και ασανσέρ (μόνο οι δύο εξώροφες διαθέτουν ασανσέρ). Οι περισσότερες αποτελούνται από ισόγειο και τρεις ορόφους και είναι χωρισμένες σε τέσσερα αυτόνομα τμήματα. Το κάθε τμήμα έχει δική του είσοδο και κλιμακοστάσιο που οδηγεί στους ορόφους. Στον όροφο του κάθε τμήματος υπάρχουν δύο διαμερίσματα. Η κάθε πολυκατοικία ονομάστηκε με ένα γράμμα της ελληνικής αλφαβήτου, ανάλογα με τη σειρά κατασκευής της. Η πρώτη πολυκατοικία που κατασκευάστηκε ήταν η Α΄.

Ο Καρέας επιλέχθηκε γιατί κυριαρχούσε η άποψη ότι οι πρόσφυγες έπρεπε να εγκατασταθούν σε οικισμούς έξω από τις πόλεις, για να «μην ενοχληθεί η κανονική ζωή της πόλης» και για να «εξασφαλισθεί στους πρόσφυγες ομοιογενές κοινωνικό περιβάλλον». Δηλαδή έπρεπε να ζουν απομονωμένοι από τον υπόλοιπο ντόπιο πληθυσμό.

4

1960: Η πολυκατοικία Η΄

Τα διαμερίσματα δόθηκαν στους δικαιούχους με κλήρωση, ανάλογα με τον αριθμό των μελών της κάθε οικογένειας. Οι πρόσφυγες πλήρωσαν το ποσό για την απόκτηση του σπιτιού τους σε μικρές δόσεις για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Με την ολοκλήρωση της κατασκευής των προσφυγικών πολυκατοικιών, δημιουργήθηκαν και 33 μαγαζάκια στο ισόγειο επτά πολυκατοικιών για να καλύψουν τις άμεσες ανάγκες των προσφύγων. Οι κάτοικοι ήταν πολύ δύσκολο να μετακινηθούν στο Βύρωνα για να ψωνίσουν, γιατί δεν υπήρχαν ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι και τακτική συγκοινωνία. Έτσι ήταν αναγκαία η δημιουργία αυτής της μικρής αγοράς, η οποία δημιουργήθηκε στο εσωτερικό του προσφυγικού οικισμού.

5

1960: Η πλατεία Λιντ. Το βελάκι δείχνει την πολυκατοικία Ι΄ στο ισόγειο της οποίας δημιουργήθηκαν 10 μαγαζάκια.

Τα μαγαζάκια αυτά παραχωρήθηκαν στους πρόσφυγες με πληρωμή, όπως μας αναφέρει ο Γεώργιος Χάρος, πρόσφυγας από τη Ρουμανία, ο οποίος εγκαταστάθηκε στον Καρέα το 1958 και ο πατέρας του διατηρούσε παντοπωλείο στη Ι πολυκατοικία:

«Κατόπιν αίτησης με τον κάθε επαγγελματία που ενδιαφερόταν να ανοίξει κάποιο μαγαζί στον Καρέα με κλήρο γινότανε ποιο απ' όλα. Ήτανε περίπου ίδια τα τετραγωνικά απ' όλα αυτά τα μαγαζιά και ... αυτό παραχωρήθηκε και πληρώθηκε όπως πληρώθηκαν και τα σπίτια. Δηλαδή όποιος το εξοφλούσε με εξαμηνιαίες δόσεις γινόταν δικό του, όποιος δεν το πλήρωνε έμενε στο κράτος.»

Στα τέλη της δεκαετίας του 1980 τα περισσότερα μαγαζάκια είχαν κλείσει. Η συγκοινωνία είχε βελτιωθεί και σχεδόν κάθε οικογένεια είχε αποκτήσει το αυτοκίνητό της. Παράλληλα είχαν δημιουργηθεί μεγάλα σούπερ μάρκετ με πολύ μεγάλη ποικιλία προϊόντων και ο καθένας μπορούσε να πάει να ψωνίσει σ' αυτά. Έτσι σταδιακά έκλεισαν σχεδόν όλα τα μαγαζάκια των προσφυγικών. Σήμερα εξακολουθούν να λειτουργούν μόνο δύο από αυτά στην πολυκατοικία Α' και ένα αρχιτεκτονικό γραφείο στην πολυκατοικία Ι'. Τα υπόλοιπα παραμένουν ως αποθηκευτικοί χώροι.

2017: Τα μαγαζάκια της πολυκατοικίας Ι' εγκαταλελειμμένα. Χρησιμοποιούνται κυρίως ως αποθήκες.

Χάρτης της περιοχής των 17 προσφυγικών πολυκατοικιών στη λεωφόρο Καρέα

Βασικά σημεία της περιοχής των πρώτων 17 προσφυγικών πολυκατοικιών στη Λεωφόρο Καρέα

1. Αστικό Κέντρο Καρέα
2. Ηρώ (αφιερωμένο στον Ιερό Λόχο)
3. Γήπεδο μπάσκετ – βόλεϊ
4. Ναοί Αγ. Στυλιανού και Αγ. Παρασκευής
5. Ναός Αγ. Γεωργίου
6. Χώρος αναψυχής Αικ. Κουγιά (με παιδική χαρά)
7. Παιδική χαρά
8. Πλατεία Λιντ
9. Πλατεία Πόντου
10. Ο πρώτος τηλεφωνικός θάλαμος του Καρέα

**Τα καταστήματα των προσφυγικών πολυκατοικιών του Καρέα
Συγκεντρωτικός πίνακας**

ΠΟΛ.	A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
A	1	Το ψιλικατζίδικο του Βλάση Κιτσόγλου : σχολικά είδη (τετράδια, μολύβια, γόμες, ...), κλωστές, βελόνες, τσιγάρα, ... Σύχναζαν τα παιδιά.
	2	Τα ηλεκτρικά, φωτιστικά, πετρογκάζ του Ιωσήφ Τριανταφυλλίδη: γυαλικά, λάμπες, φιάλες πετρογκάζ, τηλεοράσεις, μαγειρικά σκεύη ...
	3	Το (πρώτο) μπακάλικο του Κώστα και της Ευτυχίας Θειάδου. Στη συνέχεια το λειτούργησε ως μπακάλικο η Χρυσούλα Αδαμίδου και στο τέλος έγινε ραφείο (μεταποιήσεις) «Το χρυσό ψαλίδι» με τη Βασιλική Ράμμου.
	4	Το ψιλικατζίδικο του κ. (Το ρώσικο). Πριν ήταν η ΔΕΛΤΑ του Πέτρου Λοβέρδου. Ήταν ζαχαροπλασείο – καφενείο: γάλα, γλυκά (πάστες), αναψυκτικά, καφέδες. Εξυπηρετούσε και με τον τηλεφωνικό θάλαμο.
	5	Η ΕΒΓΑ του κ. Γιώργου Ζαφειρόπουλου: ψωμί, αναψυκτικά. Το στέκι της νεολαίας. Στη συνέχεια έγινε μαγαζί που έφτιαχνε ζώνες.
	6	Το ηλεκτρολογείο του Τάσου Ζαφειράτου. Επισκεύαζε ηλεκτρικές συσκευές, ραδιόφωνα, ...
	7	Το εργαστήριο ζαχαροπλαστικής του Παυλίδη: γλυκά με μπισκότο, μπακλαβάδες και καταΐφια (τυλιχτά). Πριν ήταν το σιδηρουργείο του Γιάννη Τουλάτου. Είχε τόρνο και αμόνι.
	8	Το κατάστημα της κ. Έλλης Ιωαννίδου: παντόφλες. Πριν ήταν το φαράδικο του Κοσκοσιάν και στη συνέχεια το πρατήριο άρτου και το τσαγκάρικο του Σάββα Αντωνιάδη.
	9	Το μανάβικο του Κώστα (Κωστίκα) και της Αθηνάς Ιωάννου. Έφτιαχνε παστά και τουρσιά.
B	10	Το συνεργείο εξωλέμβιων μηχανών του Βασίλη Γεωργιάδη. Πριν ήταν το ποδηλατάδικο του Γιώργου Γεωργιάδη. Επισκεύαζε και νοίκιαζε ποδήλατα.
	11	Το τσαγκάρικο του Γιώργου Γουλιανίδη.
Δ	12	Η Λέσχη των προσκόπων Καρέα.
	13	Τα γραφεία του συλλόγου των Ποντίων Καρέα – Βύρωνα. Πριν ήταν το ξυλουργείο – επιπλοποιείο του Διονύση Βεντούρα.
	14	Το οινοπαντοπωλείο του Ηλία Τερζίδη. Στη συνέχεια το είχε και η κόρη του Χρυσούλα Αδαμίδου.
	15	Το κρεοπωλείο του Αλέξανδρου (Σάσα) Μουρατίδη και στη συνέχεια το κρεοπωλείο του Ελευθεριάδη. Μετά ήταν το ραφείο του κ. Νουμπάρ Αντζεριάν, το οποίο λειτούργησε για μικρό χρονικό διάστημα.
	16	Το ψιλικατζίδικο της κ. Σουλαριώτου: βελόνες, κουμπιά, κόπιτσες, κεντήματα, κλωστές Μουλινέξ. Οι πελάτες ήταν γυναίκες. Στη συνέχεια έγινε το ραφείο της κ. Σοφίας Χρήστου. Έραβε ράσα.
	17	Το κομμωτήριο της Ολυμπίας Καραγιάννη.

I	18	Το κατάστημα του κ. Θανάση Βατσέλια. Πουλούσε πετρέλαιο, φιάλες πετρογκάζ και πάγο.
	19	Το κατάστημα ηλεκτρονικών του Δημήτρη Γεωργίου. Επισκεύαζε ραδιόφωνα. Ο γιος του Ανδρέας είχε τον πειρατικό ραδιοφωνικό σταθμό Ρ 21 (στην πολυκατοικία ΣΤ').
	20	Το παντοπωλείο του Ανδρέα Χάρου. Το μαγαζί είχε και τηλέφωνο, που εξυπηρετούσε την περιοχή. Πριν λειτούργησε ως εργαστήριο που έφτιαχνε καραμέλες. Από το 1977 -1980 λειτούργησε ως πλεκτήριο (φασόν πλεκτά) από το Νίκο Χάρο.
	21	Το ραφείο του Θόδωρου Γρηγοριάδη. Πριν ήταν το μανάβικο του κ. Καραμιχάλη. Στη συνέχεια λειτούργησε το ηλεκτρολογείο του Γιώργου Εξαδάκτυλου. Από το 2000 ως το 2015 ήταν το πλεκτήριο του Ανδρέα Ν. Χάρου.
	22	Το τσαγκάρικο του Αποστόλη Ερμίδη.
	23	Το ραφείο του Πανίδη. Έκανε μεταποιήσεις και πουλούσε ρούχα (παντελόνια). Σήμερα (2017) είναι η αποθήκη του Γιώργου Θεοδωρίδη με ηλεκτρολογικά.
	24	Το αρχιτεκτονικό γραφείο του κ. Ανδρέα Γ. Χάρου. Πριν ήταν το κατάστημα του Μιχάλη Βαφειάδη. Αρχικά ήταν κουρείο. Μετά έφτιαχνε πιροσκή, τα οποία πουλούσε σε σχολεία (Καρέα, Βύρωνα και Υμηττό) καθώς και στα λατομεία του Πολύδωρα και του Γκιώνη.
	25	Το χρυσοχοείο του Γιώργου (Κεβόρκ) Ονταμπασιάν.
	26	Το στεγνοκαθαριστήριο του Αλέκου Ηλιάδη. Στη συνέχεια λειτούργησε ως ραφείο από τη νύφη του Μαρία Ηλιάδη.
ΙΕ	27	Τα ασημικά του Γρηγόρη(Κρικόρ) Κρικοριάν. Πριν ήταν το κατάστημα του Χρήστου Παπαδημούλη. Πουλούσε γαλακτοκομικά προϊόντα ΑΣΤΥ.
	28	Το συνεργείο μηχανών του Στέφανου. Επισκεύαζε μηχανάκια. Μετά το έκανε αποθήκη υδραυλικών.
ΙΣΤ	29	Η σχολή οδηγών του Σάββα Γρηγοριάδη. Πριν ήταν το κουρείο του Παναγιώτη Γρηγοριάδη.
	30	Αποθήκη του Νίκου Ελευθεριάδη (δεν λειτούργησε ως μαγαζί).
Κ	31	Το κατάστημα του Βίκτορα Βουτσά. Έφτιαχνε κορνίζες και πουλούσε πίνακες ζωγραφικής.
	32	Το μαγαζί του Σταυρίδη (ραφείο).
	33	Το παντοπωλείο του Γιάννη Παπαδόπουλου.

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Α΄

Η Α΄ πολυκατοικία είχε 9 συνολικά μαγαζάκια: 4 στην οδό Ανεμώνης και 5 στην οδό Ακακίας.

Τα μαγαζάκια της οδού Ανεμώνης

1. Το ψιλικατζίδικο του μπάρμπα - Βλάση

Το είχε ο κ. Βλάσης Κιτσόγλου μαζί με την κόρη του την Αμαλίτσα. Ήταν το σημείο συνάντησης των παιδιών του Δημοτικού, όπως μας αναφέρει και ο κ. Λάζαρος Θεοδωρίδης:

«Σε ένα ερημικό, ας το πούμε, μέρος ήταν τα μοναδικά φώτα που υπήρχαν στην περιοχή... κι ένα σημείο εμείς, μετά το δημοτικό σχολείο, μαζευόμασταν εδώ. Ο μπάρμπα Βλάσης είχε ένα πάτωμα ξύλινο με μια μικρή τρύπα κάτω και, πολλές φορές, τα ψιλά που είχαμε, δεκάρες, πενηνταράκια, μας πέφτανε σ' αυτή την τρυπούλα. Κι όταν του έλεγες «Μπάρμπα - Βλάση, μου έπεσε», γιατί μερικοί το κάνανε, βέβαια, και ψέματα, δεν είχε πέσει τίποτα, αλλά για να του αποσπάσουμε 10-20 λεπτά, γι' αυτό του λέγαμε ψέματα... οπότε εκείνος έλεγε «Αφήστε, αφήστε τα ψέματα, φυγέτε από εδώ.» Φυσικά φεύγαμε αλλά μετά ξανά ερχόμασταν,

διότι αυτό ήταν ένα σημείο όπου όλα τα παιδιά μαζευόμασταν όπως είπα ..... και καμιά φορά μετά από δω θα πηγαίναμε στο Αστικό Κέντρο όπου ήταν το άλλο σημείο όπου θα παίζαμε πινγκ – πονγκ και διάφορα επιτραπέζια παιχνίδια που είχε εκεί... Το Αστικό είναι πολύ κοντά. Κι έτσι από δω εκεί κι από κει εδώ. Αυτή ήταν η όλη μας διαδρομή.»

Πούλαγε όλα τα φιλικά: τετράδια, γόμες, μολύβια, ξύστρες, κλωστές, βελόνες και επίσης, τσιγάρα. Τα τσιγάρα τα πουλούσε χύμα όπως μας λέει η κ. Ελένη Ελληνικού:

«Θυμάμαι εδώ, χαρακτηριστικά, ότι εκείνη την εποχή τα τσιγάρα τα πουλούσαν και χύμα, δηλαδή, άνοιγε τα πακέτα κι έδινε 2 τσιγάρα, 3 τσιγάρα, με κάποιες δεκάρες ανάλογα με το κόστος των τσιγάρων, όπως ξέρετε, όλα δεν κάνουν την ίδια τιμή, άνοιγε, λοιπόν, τα πακέτα και πουλούσε στους άντρες ή στις γυναίκες που κάπνιζαν, ή σ' εμάς, που τα παίρναμε για τους γονείς μας.»

2. Ηλεκτρικά – γυαλικά του Ιωσήφ Τριανταφυλλίδη

Το μαγαζί του κ. Τριανταφυλλίδη πουλούσε φωτιστικά, λάμπες, φιάλες πετρογκάζ, μαγειρικά σκεύη και αργότερα και ηλεκτρικά. Επίσης ο κ. Τριανταφυλλίδης έκανε και διανομές με τις δύο κόρες του.

Ήταν το πρώτο μαγαζί που πουλούσε τηλεοράσεις. Ο περισσότερος κόσμος τότε δεν είχε τηλεοράσεις σπίτι του. Η κ. Ελένη Ελληνικού μας είπε:

«Το χαρακτηριστικό εδώ ήτανε ότι ήταν το πρώτο μαγαζί αφού είχε και ηλεκτρικά που είχε φέρει και τις πρώτες τηλεοράσεις, εκτός σπιτιών. Οπότε τ' απόγευμα μόνο λειτουργούσε η τηλεόραση, το πρωί δεν υπήρχε λειτουργία της τηλεόρασης, το απόγευμα τις άνοιγε εδώ τις τηλεοράσεις, αυτές που είχε για πούλημα, και μαζεύονταν τα παιδιά και έβλεπαν τα διάφορα σήριαλ, τις εκπομπές της τηλεόρασης και λοιπά.»

3. Το μπακάλικο του κ. Κώστα Θειάδη

Το μπακάλικο του κ. Κώστα Θειάδη ήταν το πρώτο μπακάλικο του Καρέα. Το μαγαζί ήταν στο όνομα της γυναίκας του Ευτυχίας, την οποία όλοι οι κάτοικοι ήξεραν και φώναζαν με το όνομα Δώρα. Πριν έρθουν στον Καρέα η Ευτυχία και ο Κώστας Θειάδης έμεναν, ως πρόσφυγες εκ Ρωσίας, σε ένα τολ στα παραπήγματα της Καλλιθέας. Χωρίζοντάς το με μια κουρτίνα είχαν κάνει το μισό τολ σπίτι και το άλλο μισό μπακάλικο.

7

8

1957: Ο κ. Θειάδης στο μπακάλικο στα παραπήγματα της Καλλιθέας.

Το μαγαζί στον Καρέα ήταν μικρό αλλά μέσα είχε τα πάντα! Είχε μεγάλη ποικιλία αλλαντικών και τυριών, καπνιστά ψάρια καθώς και κατεψυγμένα ψάρια και πουλερικά. Όπως μας είπε η κόρη του Σοφία:

«Ερχόταν μέχρι κι από το Παγκράτι για να ψωνίσουν αλλαντικά».

Ο κ. Κώστας ήταν μερακλής και πρωτοπόρος στη δουλειά του. Διέθετε ηλεκτρική κορδέλα-πριόνι με την οποία τεμάχιζε και καθάριζε τα κατεψυγμένα ψάρια, ώστε να είναι έτοιμα για μαγείρεμα. Είχε και άλλα εργαλεία που τον διευκόλυναν στη δουλειά του. Ο κ. Πάνος Φωτόπουλος θυμάται:

«Η κονσέρβα που ήτανε ψηλά, είχε ένα ... σαν ψαλίδι κάτι ήτανε, την έκανε έτσι και την κατέβαζε. Ήταν ο πρώτος που είχε φέρει την μηχανή που γυρνάει και κόβει το... σαλάμι.»

Στα παιδιά άρεσαν ιδιαίτερα τα μπισκότα και οι γκοφρέτες. Όπως αναφέρει η κόρη του Σοφία:

«Τα μπισκότα ήταν χύμα, δεν ήταν ... συσκευασμένα σε σακουλάκια όπως τα παίρνετε τώρα. Πώς ήταν, λοιπόν; Ήταν ένα μεγάλο κουτί τσίγκινο, σιδερένιο, μεταλλικό κι έκλεινε με ένα καπάκι και το καπάκι ήτανε με τζάμι. Έχει μία τέτοια φωτογραφία που τα έχει στημένα όλα έτσι. Και είχε διάφορα είδη κι έλεγες: θέλω τρία από δω, τέσσερα από κει ... Δεν υπήρχαν ποσότητες μεγάλες. Τώρα ξαναγυρίζουμε εκεί. Πάμε κι αγοράζουμε τρία πορτοκάλια, τέσσερα. Δεν παίρνουμε 5 κιλά, 10 κιλά ... Εγώ είχα και κάποιες φίλες που με πλησιάζανε επειδή ήμουνα η κόρη του μπακάλη, γιατί όταν βγαίναμε έξω να παίξουμε μου λέγανε: «μωρέ δεν φέρνεις κανα μπισκότο!» Πού να βρούμε εμείς μπισκότα και τέτοια και τσίχλες τώρα. Είχανε το μέσον, εμένα, ναι! Και πήγαινα εγώ να πάρω δυο μπισκότα. Άνοιγα το κουτί, έπαιρνα γκοφρέτες. Είχε πολύ ωραίες γκοφρέτες τότε με

φράουλα, με σοκολάτα, με τέτοια.»

9

10

1962: Αριστερά: Η Σοφία (κόρη του κ. Θειάδη). Στο βάθος το μαγαζί του κ. Τριανταφυλλίδη και δίπλα το μπακάλικο του κ. Θειάδη.

Δεξιά: Ο κ. Θειάδης στο μπακάλικο του Καρέα.

Μόνο ένα προϊόν έλειπε από το μαγαζί του κ. Κώστα: η κόκα-κόλα. Η κ. Σοφία συνεχίζει:
«Δεν έβαλε ποτέ κόκα-κόλα στο μαγαζί. Όποιος έστελνε λίστα με ψώνια, γιατί έκανα κι εγώ θελήματα να βοηθήσω τον μπαμπά, παιδάκι ήμουνα, έτρεχα και έδινα τα ψώνια. Έπαιρνα και κανα χαρτζιλικάκι να πάω στον μπαρμπα - Βλάση να πάρω μερικές καραμελίτσες. Χύμα κι εκείνες, ε; σε σακουλάκι. Είναι πολύ ωραία δουλειά !! [γέλια ειρωνικά] Βέβαια, οι πολυκατοικίες δεν είχαν ασανσέρ, χρυσό μου! Άντε να ανεβείς με τα πόδια στον τρίτο όροφο, τέταρτο, κουβαλώντας τις τσάντες.»

Μέσα στο μπακάλικο υπήρχε και τηλέφωνο, το οποίο εξυπηρετούσε τον κόσμο. Η κόρη του Σοφία μας είπε:

«Δεν υπήρχαν τηλεοράσεις, ούτε τηλέφωνα υπήρχαν. Εμείς, είχε ο μπαμπάς μου στο...[μαγαζί] τηλέφωνο που το είχαμε ντούμπλεξ, δηλαδή, με κουμπί το γυρίζαμε στο σπίτι ή το μαγαζί κι ερχόντουσαν και τηλεφωνούσανε... ακόμα και υπεραστικά, ναι. Είναι πολύ παλιό το τηλέφωνο. Το έχουμε ακόμα αυτό το τηλέφωνο. Το 'χει η μαμά μου. 7661461. Και αυτό το τηλέφωνο το χρησιμοποιούσαν κι άλλοι, γιατί τότε έπαιρνες στο εξωτερικό. Ας πούμε θέλανε να πάρουν στη Ρωσία σε συγγενείς, έπαιρνες μέσω τηλεφωνήτριας και σου έλεγε στο τέλος πόσο κόστιζε το τηλεφώνημα και το πλήρωνες στον πατέρα μου.»

Έξω από το μπακάλικο υπήρχε μια μεγάλη ζυγαριά για να ζυγίζει ο κ. Κώστας τα βαριά αντικείμενα και όχι μόνο αυτά, όπως μας αφηγείται πάλι η κόρη του Σοφία:

«Υπήρχε μία ζυγαριά τόσο μεγάλη που είχε ένα δάπεδο ξύλινο κι εκεί πάνω ζύγιζαν αυτά τα βαριά τα πράγματα μαζί με ... Κι είχε τα δράμια. Τα δράμια που τα λέμε που ήτανε σαν να είναι ένα κουτί μικρό,

το οποίο ήτανε 5 κιλά, σιδερένιο, βαρίδια σιδερένια. Είχε ένα μεγάλο οδηγό με δύο δίσκους κι έβαζε τους δίσκους ανάλογα και γινότανε η ισορροπία και ήξερε αυτό που ζυγίζει τι είναι. Εκεί επάνω ζυγίζομασταν κι εμείς τα παιδιά. Λέγαμε: «Έλα ρε κύριε Κώστα, ζύγισε τη Σοφούλα λίγο», όχι εμένα, ας πούμε ερχότανε η μαμά κάποιου άλλου παιδιού: « ζύγισέ μας να δούμε πόσο είναι το παιδί» και με προσέγγιση το ζυγίζανε το παιδί.»

Μετά τον κ. Θειάδη το μαγαζί λειτούργησε ως μπακάλικο με την κ. Χρυσούλα Αδαμίδου και αργότερα έγινε ραφείο (μεταποιήσεις) «Το χρυσό ψαλίδι» με την κ. Βασιλική Ράμμου.

4. Το καφε - ζαχαροπλαστέιο του κ. Πέτρου Λοβέρδου

11

Δεκαετία 1960: Έξω από το μαγαζάκι του Π. Λοβέρδου.

Από αριστερά:

Θεοδ. Γρηγοριάδης
(ράπτης),

Σάββας Αντωνιάδης
(τσαγκάρης),

Γεώρ. Γεωργιάδης
(ποδηλατάς) και

Παν. Πανίδης (ράπτης)

Σήμερα λειτουργεί ως ψιλκατζίδικο και ονομάζεται Ρώσικο, αλλά πριν λίγα χρόνια ήταν ζαχαροπλαστέιο- καφενείο. Ήταν του κ. Πέτρου Λοβέρδου. Είχε προϊόντα της βιομηχανίας ΔΕΛΤΑ, αλλά και τις καλύτερες πάστες, τις οποίες προμηθεύονταν από τη Θεανώ Παπασπύρου. Ήταν ο μόνος που μπορούσες να κάτσεις στα τραπεζάκια που είχε, να πάρεις μια πάστα, έναν καφέ ή μια πορτοκαλάδα. Η κ. Ελένη, η γυναίκα του, ήταν εξυπηρετική, ευγενική και κρατούσε πάντα καθαρό το ψυγείο.

Εκτός από τις υπέροχες πάστες, έκανε και μια άλλη δουλειά. « Ήταν ο ΟΤΕ της περιοχής», όπως χαρακτηριστικά μας είπε ο κ. Πάνος Φωτόπουλος.

Έξω από το μαγαζί του κ. Πέτρου εγκαταστάθηκε, περίπου το 1959, ο πρώτος τηλεφωνικός θάλαμος του Καρέα. Ο κ. Πέτρος σήκωνε το τηλέφωνο όταν χτυπούσε και φώναζε αυτόν που ζητάγανε για να μιλήσει. Η κ. Ελένη Ελληνικού θυμάται:

«Ο τηλεφωνικός θάλαμος ήταν με κέρματα... τότε. Είχε και μια σχισμή, μια και ρίχνοντας στην εγκοπή αυτά τα κέρματα μπορούσες να πάρεις τηλέφωνο. Δεν υπήρχαν τότε τα καρτοτηλέφωνα ας πούμε, που μετά έγιναν και λοιπά, υπήρχανε κάποια μικρά κέρματα. Τα αγοράζαμε είτε από τον κύριο Πέτρο εδώ, είτε από κάποιο περίπτερο, είτε η κάθε οικογένεια σπίτι της εκτός από τα ψιλά που είχε, είχε

1964: ο πρώτος τηλεφωνικός θάλαμος του Καρέα στην πολυκατοικία Α΄ (οδός Υακίνθου).

και μερικά κέρματα για τηλέφωνο, για ώρα ανάγκης όταν θα χρειαστεί κάποιον να πάρει τηλέφωνο»

Το ένα κέρμα έκανε πενήντα λεπτά και έφτανε να μιλήσει κάποιος για ένα λεπτό. Μερικές φορές κρατούσαν δύο, τρία κέρματα και άμα δεν προλάβαιναν έριχναν και το άλλο. Αισθάνονταν υποχρεωμένοι, γιατί αν δεν έπαιρναν γάλα από τον κύριο Πέτρο και έπαιρναν από τον δίπλα εκείνος όταν τους ζητάγανε στο τηλέφωνο έβγαινε και φώναζε πολύ σιγά, ενώ αν έπαιρνες πράγματα από εκείνον έβγαζε μια φωνή και έφτανε μέχρι πέρα.

Στο χώρο έξω από το μαγαζί του κ. Πέτρου, στις 29 Ιουλίου 1969, συγκεντρώθηκαν οι κάτοικοι των προσφυγικών για να δουν το ταξίδι του ανθρώπου από τη Γη στη Σελήνη, όπως μας αφηγείται η κ. Σοφία Θειάδου:

«Στήσανε μια τηλεόραση έξω από το ζαχαροπλαστέιο του κυρίου Λοβέρδου, εκεί στην Α΄ την πολυκατοικία, επειδή ήταν αργά το βράδυ δεν θυμάμαι, 11.30-12.00 ήτανε ώρα Ελλάδος, που θα βλέπαμε εμείς την προσελήνωση του ανθρώπου, πώς θα περπάταγε πάνω στη Σελήνη. Και κατεβήκαμε όλοι με τις καρέκλες μας, τα καρεκλάκια μας να δούμε αυτό το μεγάλο γεγονός, που ήταν ένα μεγάλο βήμα της Ανθρωπότητας».

Τα μαγαζάκια της οδού Ακακίας

5. Η ΕΒΓΑ του κ. Γιώργου Ζαφειρόπουλου

Πουλούσε γαλακτοκομικά προϊόντα της ΕΒΓΑ, αναψυκτικά, αυγά, ψωμί. Ο κ. Ζαφειρόπουλος ήταν σωματώδης και του είχαν βγάλει το παρατσούκλι «μανόκας», προερχόμενο από ρουμάνικη λέξη σχετική με το φαγητό. Συνήθως το καλοκαίρι και το φθινόπωρο έβαζε 2-3 τραπεζάκια στο πεζοδρόμιο για τις παρέες. Όταν έκλεινε το Αστικό Κέντρο, το στέκι της νεολαίας γινόταν το μαγαζάκι του κ. Ζαφειρόπουλου. Αστεία, γέλια, παιχνίδια! Πολλές φορές, όπως θυμάται ο κ. Πάνος Φωτόπουλος, τα παιδιά έκαναν φασαρία και οι ένοικοι τους πετάγανε νερό από πάνω για να σκορπίσουν. Όταν έκλεισε η ΕΒΓΑ του κ. Ζαφειρόπουλου, άνοιξε ένα εργαστήριο που έφτιαχνε ζώνες.

13

6. Το ηλεκτρολογείο του κ. Τάσου Ζαφειράτου

Ο κ. Ζαφειράτος επισκεύαζε ηλεκτρικές συσκευές και ραδιόφωνα.

*Δεκαετία 1980
Από δεξιά όρθιοι:
Γεωργίου
Δημήτρης,
Αναγνώστου
Γιώργος,
Γκεργκινόπουλος
Γιάννης και
Τσιρκινίδης
Δημήτρης
(καθιστός).*

14

7. Το ζαχαροπλαστέιο του κ. Παυλίδη

Ο κ. Παυλίδης με τη γυναίκα του έφτιαχναν μπακλαβάδες, κατ'ίφια και πολύ ωραία γλυκά με μπισκότο.

Πριν το ζαχαροπλαστέιο λειτουργούσε εκεί το σιδηρουργείο του κ. Γιάννη Τουλάτου, το οποίο διέθετε τórνο και αμόνι. Επίσης είχε και ένα μεγάλο σκύλο που πάντα βρισκόταν απ' έξω.

8. Το μαγαζάκι της κ. Έλλης Ιωαννίδου

Είναι το ένα από τα δύο μαγαζάκια που λειτουργούν σήμερα στην περιοχή των προσφυγικών πολυκατοικιών. Η κ. Έλλη εδώ και είκοσι χρόνια πουλάει παντόφλες.

Αρχικά εκεί ήταν το ψαράδικο του Κοσκοσιάν. Στη συνέχεια ο κ. Σάββας Αντωνιάδης, ο πατέρας της κ. Έλλης, το είχε ως πρατήριο άρτου και όταν συνταξιοδοτήθηκε το λειτούργησε ως τσαγκάτικο, κάνοντας επιδιορθώσεις παπουτσιών.

9. Το μανάβικο του κ. Κώστα Ιωάννου

Ήταν το πρώτο μανάβικο του Καρέα. Το είχε ο κ. Κώστας (Κωστίκας) με την γυναίκα του την κ. Αθηνά. Είχαν φρέσκα και καλής ποιότητας φρούτα και λαχανικά, ενώ έφτιαχναν και δικά τους τουρσιά. Όταν πέθανε ο κ. Κώστας, κράτησε το μαγαζί η κ. Αθηνά μέχρι που συνταξιοδοτήθηκε κι εκείνη και από τότε παραμένει κλειστό.

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Β΄

10. Το ποδηλατάδικο του κ. Γιώργου Γεωργιάδη

Ο κ. Γιώργος Γεωργιάδης επισκεύαζε ποδήλατα και τα νοίκιαζε με την ώρα. Η πιο συνήθης επισκευή ήταν το μπάλωμα του λάστιχου, γιατί στον Καρέα οι περισσότεροι δρόμοι δεν ήταν ασφαλτοστρωμένοι, ήταν με πέτρες, οπότε τα λάστιχα χάλαγαν. Εκείνη την εποχή δεν ήταν εύκολο να αγοράσεις ή και να νοικιάσεις ποδήλατο, όπως μας αναφέρει ο κ. Λάζαρος Θεοδωρίδης:

«Εγώ ας πούμε δεν νοίκιαζα, παρόλο που έχουμε και κάποια μακρινή συγγένεια, δεν νοίκιασα ποτέ αλλά ήταν ένα αντικείμενο, ας πούμε έτσι, το οποίο δεν ήταν και τόσο εύκολο να το αποκτήσουμε ο καθένας μας. Δεν είναι όπως είναι με τη σημερινή μορφή, που μπορούμε πιο εύκολα να τα αγοράσουμε.»

Αργότερα το μαγαζάκι το πήρε ο γιος του, ο Βασίλης Γεωργιάδης, ο οποίος το μετέτρεψε σε συνεργείο επισκευής εξωλέμβιων μηχανών. Ο κ. Λάζαρος Θεοδωρίδης θυμάται:

«Ήτανε λίγο περίεργο να βλέπουμε εδώ στο βουνό να έρχονται πολλές βάρκες ...Τις έφτιαχνε όμως, ήταν καλός τεχνίτης και του ερχόντουσαν πάντα για επισκευές.»

11. Το τσαγκάρικο του κ. Γιώργου Γουλιανίδη

Στη γωνία της Β΄ πολυκατοικίας ήταν το τσαγκάρικο του κ. Γιώργου Γουλιανίδη, το οποίο ήταν πολύ οργανωμένο και με πολλά εργαλεία. Εκεί επιδιόρθωναν οι κάτοικοι τα παπούτσια τους, όπως μας λέει και ο κ. Λάζαρος Θεοδωρίδης:

«Πρέπει να θυμηθούμε κάποιες εποχές που τα παπούτσια μας δεν ήταν τόσο εύκολο να πάμε να τα αγοράσουμε. Τα μπαλώναμε και τα ξαναφοράγαμε, έτσι δεν τα αλλάζαμε τόσο εύκολα όπως σήμερα.»

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Δ΄

12. Η Λέσχη των προσκόπων Καρέα

Η Λέσχη των προσκόπων παραμένει στο ίδιο σημείο από το 1961 μέχρι σήμερα. Ήταν από τα πρώτα στέκια της νεολαίας.

13. Τα γραφεία του συλλόγου Ποντίων Καρέα – Βύρωνα

Ο σύλλογος των Ποντίων ιδρύθηκε το 1982 από τον πρώτο δάσκαλο του Δημοτικού Σχολείου Καρέα κ. Χρήστο Αντωνιάδη. Πριν το 1982 λειτούργησε σε αυτόν τον χώρο ένα μικρό ξυλουργείο του Διονύση Βεντούρα. Έκανε μικροεπισκευές και λούστρα σε έπιπλα.

15

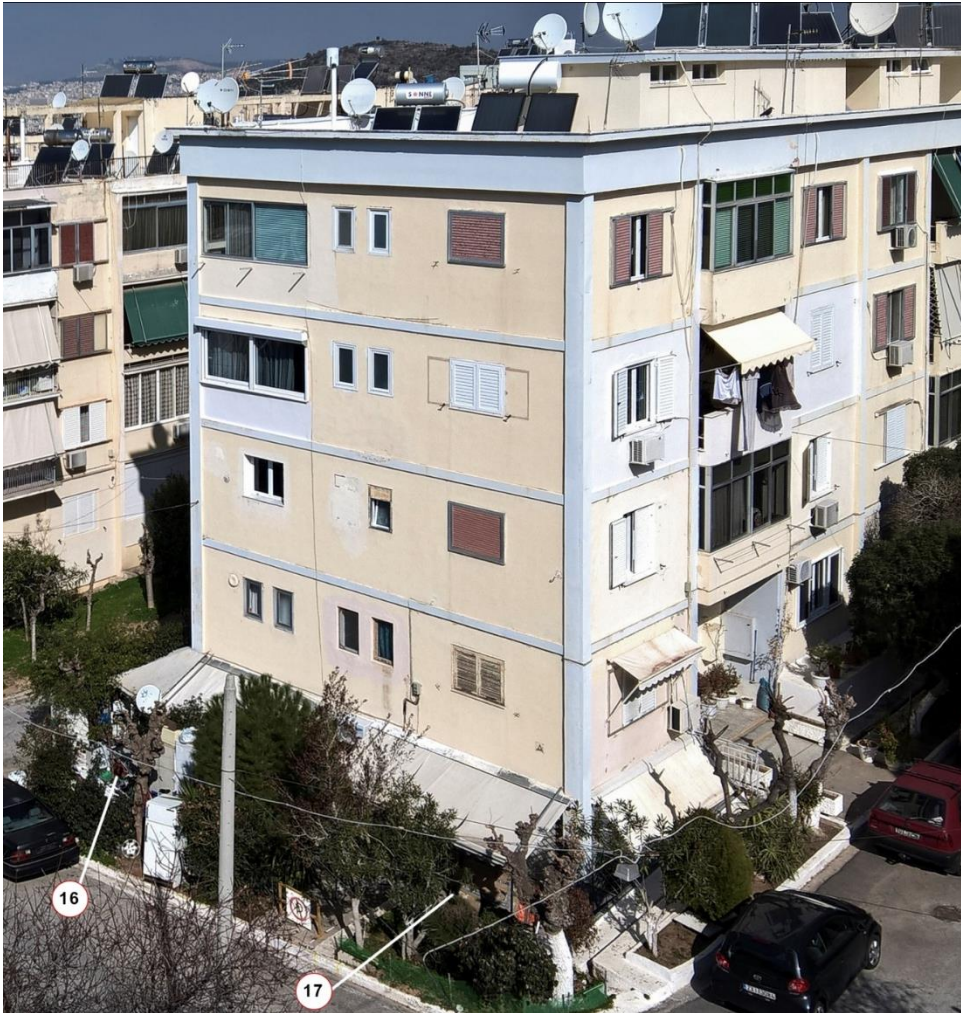
16

14. Το οινοπαντοπωλείο του κ. Ηλία Τερζίδη

Μικρό κι αυτό αλλά γεμάτο πράγματα. Ο κ. Ηλίας εκτός των άλλων προϊόντων, πωλούσε και κρασί χύμα. Αργότερα, μετά το θάνατό του, το μαγαζί το δούλεψε η κόρη του Χρυσούλα Αδαμίδου.

15. Το κρεοπωλείο του κ. Ελευθεριάδη

Πριν τον κ. Ελευθεριάδη, για μικρό χρονικό διάστημα, ήταν το κρεοπωλείο του Αλέξανδρου, ή Σάσα όπως τον φωνάζανε, Μουρατίδη. Στη συνέχεια το πήρε ο κ. Ελευθεριάδης και όταν έκλεισε, άνοιξε το ραφείο του ο κ. Νουμπάρ Αντζεριάν. Το ραφείο αυτό δούλεψε για λίγο διάστημα.

Η Δ΄ πολυκατοικία
από την
οδό Ρόδων

16. Το ψιλικατζίδικο της κ. Σουλαριώτου

Το μαγαζί της κ. Σουλαριώτου ήταν ένα ωραίο μικρό ψιλικατζίδικο. Πωλούσε βελόνες, κουμπιά, κεντήματα, κλωστές. Όπως μας αφηγείται η κ. Ελένη Ελληνικού:

«Εμείς ας πούμε τα παιδιά που ήμασταν στο σχολείο που φτιάχναμε στην χειροτεχνία κεντήματα, ερχόμασταν εδώ από την κ. Σουλαριώτου και παίρναμε τις κλωστές, τα Μουλινέξ τότε, τις βελόνες για να κεντήσουμε ... ήταν μαγαζί που κυρίως έρχονταν γυναίκες . Οι πελάτες ήταν γυναίκες . Δεν έβλεπες άντρα ποτέ μέσα... Και είχε και μια κόρη η οποία ήταν ... εεε... fun της Αλίκης Βουγιουκλάκη οπότε όλο το μαγαζί μέσα είχε φωτογραφίες ...της Αλίκης Βουγιουκλάκη.»

Όταν έκλεισε το ψιλικατζίδικο, άνοιξε ραφείο η κ. Σοφία Χρήστου, η οποία έραβε ράσα.

17. Το κομμωτήριο της κ. Ολυμπίας Καραγιάννη

Μαζί με τα δύο αντρικά κουρεία λειτούργησε στις προσφυγικές πολυκατοικίες και ένα κομμωτήριο για γυναίκες.

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Ι΄

18. Το μαγαζάκι του κ. Θανάση Βατσέλια

Στην πολυκατοικία Ι΄ υπήρχαν δέκα μαγαζάκια. Είναι από τις πολυκατοικίες με τα πιο πολλά μαγαζιά. Στη γωνία το πρώτο μαγαζί ήταν του κ. Θανάση Βατσέλια που το καλοκαίρι, τα πρώτα χρόνια, πουλούσε πάγο, τον οποίο αποθήκευε σε μια ντουλάπα έξω από το μαγαζί του. Τον χειμώνα πουλούσε πετρέλαιο όπως επίσης και φιάλες πετρογκάζ. Ήταν τότε ο μοναδικός στον Καρέα που είχε και τα δύο είδη πετρελαίου: το καθαρό πετρέλαιο που το έβαζαν στις μικρές γκαζιέρες για μαγείρεμα και το πετρέλαιο θέρμανσης που ήταν για τις σόμπες με μπουριά που είχαν τότε για θέρμανση. Είχε επιπλέον και ένα μικρό τρίκυκλο με το οποίο έκανε τη διανομή του πετρελαίου και των φιαλών υγραερίου στα σπίτια.

19. Το μαγαζάκι του κ. Δημήτρη Γεωργίου

Ο κ. Δημήτρης Γεωργίου ήταν ψυκτικός αλλά ασχολούνταν και με ηλεκτρονικές συσκευές. Στο μαγαζάκι του επισκεύαζε ραδιόφωνα. Στο σπίτι του, στην ΣΤ΄ πολυκατοικία, είχε κατασκευάσει δικό του πειρατικό ραδιοφωνικό σταθμό, τον οποίο λειτούργησε, μαζί με το γιο του Αντρέα, με την ονομασία Ρ 21 τη δεκαετία του 1960. Έπαιζε κυρίως ξένη μουσική. Όπως μας δήλωσε ο κ. Αντρέας μαζί με τους υπόλοιπους αφηγητές:

«Γεωργίου Αντρέας: Ξένη μουσική... Ήταν στα νιάτα μας τότε... Ήταν από το 62 μέχρι και το 67. Μέχρι την επομένη της 21^{ης} Απριλίου που συνελήφθη ο πατέρας μου, γιατί εγώ ήμουνα ανήλικος... Και δικαστήρια και αυτά και το κλείσαμε... Ήτανε και ο πρώτος εε, σε δημοφιλία ερασιτεχνικός σταθμός της εποχής.

Ελληνικού Ελένη: Ναι, είχε μεγάλη εμβέλεια, ήταν...

Φωτόπουλος Πάνος: Είχε εμβέλεια. Μέχρι πού έφτανε;

Τσελεκίδης Ηλίας: Πλούσια ποικιλία από μουσική...

Γεωργίου Αντρέας: Έφτανε Ύδρα, από εδώ Κόρινθο. Υπήρχαν πολύ μεγάλη κεραία από πολυκατοικία σε πολυκατοικία, είχε γύρω στα 150 μέτρα και σύρμα και...

Σιούτης Άρης: Παίρνατε και συνεντεύξεις; Μεταδίδατε και συνεντεύξεις;

Ελληνικού Ελένη: Όχι,όχι.

Γεωργίου Αντρέας: Όχι, μόνο τραγούδια.

Ελληνικού Ελένη: Αφιερώσεις.

Γεωργίου Αντρέας: Τραγούδια και αφιερωμένο από εμένα σε εσένα.

Ελληνικού Ελένη: Σε εσένα, ναι. [γέλια] »

20. Το παντοπωλείο του κ. Ανδρέα Χάρου

Ο κ. Ανδρέας Χάρος πριν έρθει στην Ελλάδα, είχε παντοπωλείο στην Κωσταντζα, λιμάνι της Ρουμανίας. Όταν ήρθε στον Καρέα δημιούργησε ένα εργαστήριο που έφτιαχνε καραμέλες, όπως μας αφηγείται ο γιος του κ. Γεώργιος Χάρος:

«Σαν δραστηριότητα είχε μεταφέρει μια βιοτεχνία από καραμέλες που είχε στο Ρουφ τη μετέφερε στην αρχή στο σπίτι που μέναμε στη .. όλη η παραγωγή γινότανε στην κουζίνα του σπιτιού και η συσκευασία γινότανε στο σαλόνι του σπιτιού ... μετά που ήρθαμε μετά από ενάμιση χρόνο μας παραχώρησαν αυτό το μαγαζί και μετέφερε εκεί τη βιοτεχνία, η οποία λειτούργησε 5 χρόνια και μετά το μετέτρεψε σε παντοπωλείο.»

Το μαγαζί του κ. Ανδρέα Χάρου διέθετε και τηλέφωνο, το οποίο εξυπηρετούσε τις γειτονικές πολυκατοικίες. Από το 1977 -1980 λειτούργησε ως πλεκτήριο από το γιο του κ. Νίκο Χάρο.

21. Το ραφείο του κ. Θόδωρου Γεωργιάδη

Αρχικά το μαγαζάκι αυτό ήταν το οπωροπωλείο του κ. Καραμιχάλη. Στη συνέχεια άνοιξε το ραφείο του ο κ. Θόδωρος Γεωργιάδης και μετά στον ίδιο χώρο λειτούργησε το ηλεκτρολογείο του κ. Γιώργου Εξαδάκτυλου. Από το 2000 ως το 2015 ήταν το πλεκτήριο του κ. Ανδρέα Ν. Χάρου, γιου του κ. Νίκου.

22. Το τσαγκάρικο του κ. Αποστόλη Ερμίδα

Για αρκετά χρόνια ο κύριος Ερμίδης είχε τσαγκάρικο. Ο κύριος Ερμίδης ήταν πολύ καλός τσαγκάρης.

23. Το ραφείο του κ. Πανίδα

Ο κ. Πανίδα έκανε μεταποιήσεις και πουλούσε και ρούχα, κυρίως παντελόνια.

24. Το μαγαζάκι του κ. Μιχάλη Βαφειάδη

Στην αρχή ήταν κουρείο. Μετά ο κ. Βαφειάδης το μετέτρεψε σε εργαστήριο που έφτιαχνε πιροσκή με λουκάνικο, με τυρί, με πατάτα και με κιμά. Το εργαστήριό του ήταν πολύ καθαρό και τα πιροσκή πεντανόστιμα. Τα πιροσκή τα τοποθετούσε σε ένα γυάλινο κουτί και τα πουλούσε στα σχολεία του Καρέα, του Βύρωνα καθώς και στα γειτονικά λατομεία του Πολύδωρα και του Γκιώνη. Η κ. Ελένη Ελληνικού θυμάται:

«Από το πρωί μέχρι τις ... 9:30 τα έφτιαχνε, τα έβαζε μέσα εκεί και τα έφερνε στο δημοτικό, το οποίο δημοτικό δεν ήταν όπως είναι εδώ τώρα ή ... παλιά ήταν στην 25ης Μαρτίου. Ερχόταν, και σε άλλα δημοτικά πήγαινε... Ερχόταν 10 η ώρα στο πρώτο διάλειμμα, ερχόταν και μας πουλούσε πιροσκή. Τον περιμέναμε πώς και πώς, μοσχοβόλαγε εδώ η περιοχή. Εγώ έμενα εκεί επάνω [στη 1 πολυκατοικία] και κάθε πρωί είχαμε πολύ ωραίο ξύπνημα με τις μυρωδιές του.»

25. Το χρυσοχοείο του κ. Κεβόρκ Ονταμπασιάν

Στην πολυκατοικία Ι υπήρχαν δύο Αρμένιοι αργυροχρυσοχόοι: ο κ. Κεβόρκ (Γιώργος) Ονταμπασιάν και ο κ. Κρικόρ (Γρηγόρης) Κρικοριάν. Στη γωνία ήταν το χρυσοχοείο του κ. Γιώργου.

26. Το στεγνοκαθαριστήριο του κ. Αλέκου Ηλιάδη

Ο κ. Ηλιάδης εκτός από το στεγνοκαθαριστήριο που είχε, έπαιζε και πολύ ωραία ακορντεόν και κιθάρα. Γι' αυτό έκανε και μαθήματα στα παιδιά και τους μάθαινε να παίζουν, πολλές φορές χωρίς αντίτιμο. Επίσης και ο γιος του Χάρης έπαιζε πολύ καλό ακορντεόν.

Όταν έκλεισε το στεγνοκαθαριστήριο, η νύφη του, Μαρία Ηλιάδη, άνοιξε στον ίδιο χώρο ραφείο και έκανε μεταποιήσεις.

27. Τα ασημικά του κ. Κρικόρ Κρικοριάν

Αρχικά εκεί ήταν το μαγαζί του κ. Χρήστου Παπαδημούλη, πατέρα του ευρωβουλευτή κ. Δημήτρη Παπαδημούλη. Ο κύριος Χρήστος είχε πρατήριο γαλακτοκομικών προϊόντων ΑΣΤΥ. Στη συνέχεια το πήρε ο κ. Γρηγόρης, ο οποίος ήταν αργυροχρυσοχόος και έφτιαχνε ασημένια. Δούλευε το ασήμι και το χρυσό.

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΙΕ

28. Το συνεργείο του κ. Στέφανου

Ο κ. Στέφανος, ο οποίος ήταν Αρμένιος, επισκεύαζε μηχανάκια. Το μαγαζί άρχισε να δουλεύει από τότε που χτίστηκε η πολυκατοικία. Εκείνη την εποχή δεν κυκλοφορούσαν πολλά μηχανάκια. Ο κ. Λάζαρος Θεοδωρίδης θυμάται:

«Κάποιοι νεαροί είχανε μηχανάκια. Τα πολύ παλιά εκείνα τα zacks τα αρχαία, φλορέτες, οι μάρκες αυτές. Τώρα φυσικά αυτά είναι αντίκες.»

Αργότερα ο κύριος Στέφανος έγινε υδραυλικός και το μαγαζάκι το μετέτρεψε σε αποθήκη υδραυλικών.

29. Το κουρείο του κ. Παναγιώτη Γρηγοριάδη

Ήταν το δεύτερο κουρείο που λειτουργούσε στις προσφυγικές πολυκατοικίες. Ο κ. Παναγιώτης Γρηγοριάδης κούρευε τα παιδιά με χειροκίνητη μηχανή. Όπως μας αναφέρει και ο κ. Λάζαρος Θεοδωρίδης:

«Σαν παιδάκι σε αυτή την ηλικία κουρευόμασταν με έναν συγκεκριμένο τρόπο, έτσι αυτό το σχεδόν γουλί που λένε, με την μηχανή ... Στο κουρείο το μόνο που μπορώ να πω είναι ότι πολλές φορές ερχόμασταν με κλάματα, γιατί έπρεπε να κουρευτούμε τόσο πολύ. Καμιά φορά για να μας καλοπιάσει, με τα ασειάκια, καμιά χτενίτσα έτσι στο κεφάλι σε χτύπαγε και σου έλεγε: «έλα κάτσε, δεν πειράζει, θα σε χτενίσω όμορφα». Τι να χτενίσει, αφού τα έκανε με την μηχανή γουλί.»

Μετέπειτα ο Σάββας Γρηγοριάδης , ο γιος του Παναγιώτη Γρηγοριάδη, το έφτιαξε σχολή οδηγών, η οποία σήμερα έχει μεταφερθεί σε άλλη διεύθυνση.

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΙΣΤ΄

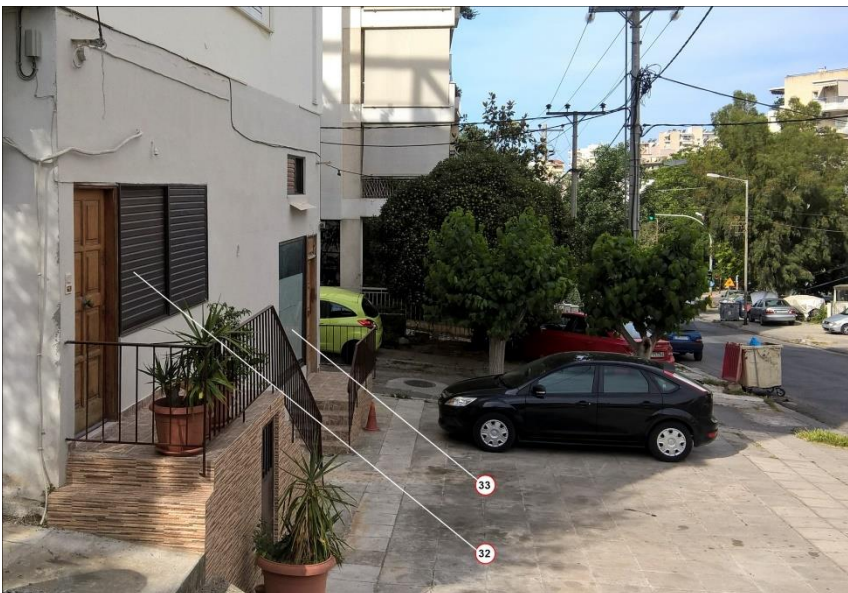
30. Η αποθήκη του κ. Νίκου Ελευθεριάδη

Δε λειτούργησε ως μαγαζί.

31. Οι κορνίζες του κ. Βίκτορα Βουτσά

Ο κ. Βουτσάς έφτιαχνε κορνίζες και ζωγράφιζε αγιογραφίες. Επίσης πουλούσε και πίνακες ζωγραφικής.

Όταν βγήκε στη σύνταξη, νοίκιασε το χώρο στο Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, το οποίο στη συνέχεια μετακόμισε στο Αστικό Κέντρο και μετά στον Κοινωνικό Ξενώνα όπου είναι μέχρι σήμερα.

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ Κ΄

Η πολυκατοικία Κ βρίσκεται στην οδό 28^{ης} Οκτωβρίου και εκεί λειτούργησαν δύο μαγαζάκια: Του κ. Σταυρίδη ως ραφείο (Ν^ο 32) και το παντοπωλείο του κ. Γιάννη Παπαδόπουλου (Ν^ο 33).

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε από καρδιάς όλους αυτούς τους ανθρώπους που μας αφιέρωσαν τον πολύτιμο χρόνο τους, μας έδωσαν ένα σωρό πληροφορίες και ταξιδέψαμε κι εμείς μαζί τους ακολουθώντας τις εμπειρίες τους στο παρελθόν. Τέλος ευχαριστούμε τον δάσκαλό μας τον κύριο Αριστοτέλη Σιούτη που παράλληλα με τα μαθήματα μας έβαλε στην διαδικασία να δουλεύουμε για έναν σπουδαίο σκοπό. Είμαστε περήφανοι όλοι μας γιατί καταφέραμε να ολοκληρώσουμε αυτή την έρευνα.

Οι πληροφορητές μας

Αδαμίδου Χρυσούλα

Οικονόμου Θανάσης

Αναγνώστου Γιώργος

Οικονόμου Παναγιώτης

Γεωργίου Ανδρέας

Πολάτος Άκης

Ελληνικού Ελένη

Τσελεκίδης Ηλίας

Θειάδου Σοφία

Τσιλιγκιριάν Αναΐς

Θεοδωρίδης Λάζαρος

Φωτόπουλος Πάνος

Ιωαννίδου Έλλη

Χάρος Νίκος

Κατινάκης Τάσος

Χάρος Γιώργος

Πηγή φωτογραφιών

1,3 : Αεροφωτογραφίες Γ.Υ.Σ.

2 : Μ. Ηλιάδη

4 : Α. Στεπανιάν

5 : Μ. Τσιλιγκιριάν

6, 13, 14 : Δ. Τσιρκινίδης

7, 8, 9, 10 : Σ. Θειάδου

11 : Έλ. Ιωαννίδου

12 : Από την ταινία « Άλλος για το εκατομμύριο»

15, 16 : Χρ. Αδαμίδου

17 : Γ. Χάρος